

Gemeente Assen

t.a.v. [REDACTED]

Postbus 30018

9400 RA ASSEN

NL

Retouradres: Postbus 133, 7400 AC Deventer

Datum 30 januari 2020**Contactpersoon** [REDACTED]**Kenmerk** O001-1274857BEA-V01**Telefoonnummer** +31 [REDACTED]**Onderwerp** Opstellen Transitievisie Warmte gemeente Assen

Beste [REDACTED]

Nogmaals bedankt voor de vraag om het vervolgtraject van de sprintsessie voor de gemeente Assen samen vorm te geven. Met veel enthousiasme willen wij een goed en participatief proces opzetten om tot de Transitievisie Warmte te komen. Het doel van de gemeente Assen is een CO₂-neutrale gebouwde omgeving in 2040 en een CO₂-neutrale gemeente in 2050. In deze offertebrief geven we een overzicht van de verwachte werkzaamheden en een kostenraming. Tijdens ons startoverleg op dinsdag 28 januari hebben wij dit met elkaar afgestemd. Voor het overzicht van de werkzaamheden is gebruik gemaakt van de Startnotitie Transitievisie Warmte van de gemeente Assen, vastgesteld door de gemeenteraad in september 2019. Deze offerte en bijbehorende kostenraming gaat in op een deel van de Startnotitie, dit geven we per stap aan. Enkele onderdelen, die afhankelijk zijn van andere stappen en keuzes, hebben wij nog niet in de kostenraming opgenomen. Wanneer duidelijk is wat daarvoor precies de vraag is, maken wij hiervoor graag een aanvullende gespecificeerde aanbieding.

Tauw pakt deze opdracht samen op met DWA. We hebben al meer dan een jaar een goede samenwerking rondom de sprintsessies en de vervolgen daarop, waaronder in Noordoost-Twente. Globaal gezien neemt Tauw de projectleiding, procesbegeleiding en het opstellen van de Transitievisie Warmte op zich en verzorgt DWA de technisch-inhoudelijke analyses en de datamanagement kant van de opgave.

Werkzaamheden

In de Startnotitie Transitievisie Warmte van de gemeente zijn de werkzaamheden onderverdeeld in vier stappen, die daarnaast aan een planning zijn gekoppeld. Zie onderstaand een versimpelde weergave. Onder de tabel beschrijven wij onze invulling van de stappen om tot het gewenste resultaat te komen.

Stap	Activiteiten	Planning
1. Opgave en kansen	<ul style="list-style-type: none"> Analyse opgave & beperken warmtevraag Analyse technisch energetisch, economisch, ruimtelijk en sociaal Overzicht potentiële alternatieve bronnen Overzicht belemmeringen & koppelkansen	Q3 en Q4 2019

Stap	Activiteiten	Planning
2. Visie voor 2050	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren startanalyse Vesta Mais-model • Opstellen keuze criteria 	Q1 en Q2 2020
3. Strategie voor 2030	Voor de wijken voor 2030: <ul style="list-style-type: none"> • Bepalen potentiële energie infrastructuur, inclusief onderbouwing van beschikbare bronnen en laagst mogelijke maatschappelijke kosten • Uitvoeringsstrategie en handelingsperspectief 	Q2 en Q3 2020
4. Vaststellen	<ul style="list-style-type: none"> • Bundelen tot Transitievisie Warmte • Ter vaststelling voorleggen aan de raad 	Q3 en Q4 2020

Stap 1 Inzicht in opgave en kansen

In de Startnotitie staan meerdere onderzoeksvragen, waarvan een deel nog verder uitgewerkt moet worden, voordat de Transitievisie Warmte volledig kan worden opgesteld. Voor de gehouden sprintsessie in december 2019 zijn de opgave en kansen binnen de gemeente Assen al op hoofdlijnen in beeld gebracht. Wij stellen voor dat, parallel aan het opstellen van de conceptversie van de visie, DWA deze analyse verder aanscherpt en verdiept. Met name het potentieel van de warmtebronnen willen we verder uitwerken ten behoeve van de visie. Concreet gaat het om de onderstaande werkzaamheden:

1. Vertaling van het bekende theoretisch potentieel naar het praktisch potentieel op basis van kentallen, uitgevoerde onderzoeken (o.a. Energiepotentiekaart en Quick scan Geothermie Assen) en expert judgment. Dit betekent dat onder andere de beschikbaarheid van biogas en de haalbaarheid van geothermie inzichtelijk wordt gemaakt.
2. Bestudering van de in de startanalyse van PBL genoemde alternatieven per wijk voor de gemeente.
3. Inhoudelijke check op de tijdens de sprintsessie opgestelde routekaart en vergelijking met de startanalyse van PBL. Waar nodig vindt bijstelling en/of nadere onderbouwing plaats.
4. Berekening van de benodigde inzet (in GJ en %) van de verschillende bronnen op basis van de voorgestelde inzet per wijk.
5. Match van praktisch potentieel met de benodigde inzet van de verschillende bronnen. Dit wordt daarnaast gerelateerd aan de warmtevraag van de bedrijven(parken) in Assen.
6. Indicatieve raming van de investeringen per oplossingsrichting. Dit betreft een eerste indicatie, bedoeld om gevoel te krijgen bij de ordegrrootte en om keuzes te kunnen maken in prioritering.
7. Overzicht van potentiële belemmeringen (capaciteit van het net, ruimtebeslag, technisch e.d.)
8. Integratie kaartmateriaal in GIS-systeem van de gemeente: voor de sprintsessie zijn een aantal kaarten gemaakt met informatie over bouwjaren, woningtypes, energiegebruik op buurtniveau, corporatiebezit e.d., die de gemeente graag wil koppelen aan haar GIS. Met de GIS-specialist van de gemeente zal overleg plaatsvinden over het format waarin gegevens aangeleverd moeten worden voor integratie in hun systeem. Wij gaan uit van het verstrekken van shapefiles met daarbij de database files (opmaak) en een overdrachtsoverleg. Indien er extra bewerkingen en/of gegevensinventarisatie nodig is, bespreken wij de eventuele extra tijdsinzet en bijkomende kosten met u.

Afhankelijk van de resultaten uit bovenstaande analyse is mogelijk verdiepend onderzoek en uitwerking van een business case nodig voor geothermie. Of en welk onderzoek aanvullend nodig is, stemmen wij graag naar aanleiding van de resultaten van de analyse met u af.

Projectoverleg over de bouwstenen voor de participatieaanpak

In de terugkomsessie willen we de bouwstenen voor de participatieaanpak presenteren en vervolgens op interactieve wijze met de groep aanvullen en eigen maken. Om deze bouwstenen neer te kunnen leggen is een projectoverleg (sessie) nodig om deze op te stellen. Wij stellen voor dit met een aantal mensen van de gemeente Assen te doen en twee van onze ervaren collega's. De gemeente Assen maakt daarna een presentatie en/of visualisatie van de bouwstenen ten behoeve van de terugkomsessie.

Resultaat: een globaal inzicht in de oplossingsrichtingen per wijk tot 2050 voor de concept visie

Planning: februari en maart 2020

Overleggen: 2x projectoverleg over de resultaten en aanzet van de visie, 1x overleg over de participatieaanpak en 1x specialistenoverleg GIS

Stap 2 Visie 2050 (Concept Transitievisie Warmte)

We starten parallel aan de onderzoeksvragen met het opstellen van de concept Transitievisie Warmte. Voor het detailniveau en de wijze van opzet gaan we uit van een warmtevisie in de lijn met het gedeelde voorbeeld van Alkmaar en het voorbeeld van Drechtsteden.

De uitkomst van stap 1 verwerken wij in de concept Transitievisie Warmte en bijbehorende routekaart. Dit doen wij in een projectoverleg. DWA werkt op basis hiervan de voorgestelde warmtevoorzieningen voor de wijken voor 2030, de startwijken, al op hoofdlijnen uit voor drie concepten. Deze uitwerking bestaat uit:

- Beschrijving van het energieconcept, benodigde voorzieningen en aanpassingen in de woningen
- Berekening van de energiebesparing en CO₂-reductie

Interactieve kaart

Van de kaart en diverse informatiebronnen uit de concept visie maken we een interactieve kaart. Je kunt daarin op een buurt of cluster van buurten klikken en informatie vinden specifiek over de buurt wat betreft warmtetechniek en -bron. Naar keuze kan daar informatie over kosten en isolatie en meer aan worden toegevoegd. Deze kaart wordt onderdeel van de Transitievisie Warmte.

Om te komen tot een gedragen Visie 2050, de Concept Transitievisie Warmte, vinden wij het belangrijk om een overleg te houden met de kerngroep (Actium, Woonservice en Enexis), een terugkomsessie met alle deelnemers van de sprintsessie en een informatiesessie met de gemeenteraad.

Kerngroepoverleg

De twee woningbouwcorporaties Actium en Woonservice, samen met de netbeheerder Enexis, zijn essentiële stakeholders voor de gemeente Assen in de warmtetransitie. Voorafgaand aan de terugkomsessie willen wij daarom een overleg organiseren om met hen het proces verder te bespreken, de samenwerking en de gerealiseerde stappen sinds de sprintsessie. De precieze agenda en inhoud bepalen wij in nadere afstemming.

Terugkomsessie

Naast een verdere uitwerking van de storymap van de sprintsessie en afstemming met de projectleider in Assen, is een terugkomsessie met de deelnemers van de sprintsessie een belangrijk onderdeel om tot de Transitievisie Warmte te komen. Een eerste aanzet voor de Visie 2050 is gereed en gedeeld voorafgaand aan de terugkomdag, zodat iedereen op de hoogte is van het verhaal. Daarnaast hebben we de bouwstenen al gelegd voor de participatieaanpak voor het vervolgproces in stap 3, stap 4 en de wijkuitvoeringsplannen. Deze willen we presenteren en vragen om aan te scherpen.

We starten met een (inloop)lunch om 12.00 uur. Om 12.30 beginnen we met een moment om stil te staan bij de ontwikkelingen en het gevoel sinds de sprintsessie: wat is er sindsdien gebeurd en hoe kijkt men er op terug? Zijn er kansen ontstaan of ziet men beren op de weg? Daarna beginnen we met het programma, verdeeld in een plenair gedeelte en twee parallelle werksessies.

1. Plenair 13.00 – 14.00 uur: we presenteren de analyse van stap 1, het ingezette proces tot de warmtetransitievisie, de bouwstenen voor de participatieaanpak en de uitwerking voor de wijken die voor 2030 op de routekaart staan. Vervolgens kunnen deelnemers kiezen om deel te nemen aan werksessie 1 of werksessie 2.
2. Werksessie 1: Het doorlopen van de routekaart en nader ingaan op de wijken die voor 2030 in de planning staan. Het doel van deze sessie is het scherp krijgen van de vragen die er zijn vanuit de stakeholders (meekoppelkansen, draagvlak, kosten) en een start maken met de stappen voor de wijkuitvoeringsplannen (wat is daarvoor nodig?)
3. Werksessie 2: De bouwstenen leggen voor de participatieaanpak voor het vervolgproces zijn gepresenteerd. Op interactieve wijze willen we deze samen met de stakeholders verder vormgeven, aanscherpen en onderbouwen. Door dit met de stakeholders samen te doen, is het participatieproces gedragen en bekend bij alle partijen.
4. Om 17.00 uur sluiten we af met een gezamenlijke borrel.

Informatiesessie met de gemeenteraad

Na de prioritering, participatieaanpak en nadere analyse is het een geschikt moment om de gemeenteraad uit te nodigen voor een informatiesessie over de warmtetransitie. Daarin staan we stil bij de context, urgentie en het wettelijk kader van de warmtetransitie en bij de ontwikkelingen en lopende initiatieven in de gemeente Assen. Dit maakt het makkelijker om een constructief gesprek te voeren wanneer de Visie 2050 eind april gedeeld wordt met de raad. Voor het voeren van een goed gesprek nodigen we ook de woningcorporaties en netbeheerder uit voor deze informatiesessie.

Belangrijke punten vanuit de verkennende gesprekken en de informatiesessie met de gemeenteraad verwerken wij in de Visie 2050. Tevens maken wij een verslag van de gesprekken en sessie.

Resultaat: de Visie 2050 voor Assen, met oplossingsrichting(en) per wijk en een prioritering van wijken voor 2030 en na 2030, inclusief de criteria en afweging daarvan en draagvlak vanuit diverse stakeholders.

Planning:

- Werken aan de Visie 2050 van februari t/m april
- Kerngroepoverleg half maart
- De terugkomsessie eind maart
- Informatieve sessie met de raad half april

- Oplevering van de Visie 2050 eind april

Overleggen: 2x projectoverleg over uitwerking resultaten, interactieve kaart, evaluatie terugkomsessie en voorbereiding informatiesessie raad, 1x kerngroepoverleg, 1x terugkomsessie en 1x informatieve sessie met de gemeenteraad

PM Stap 3 Strategie voor 2030

Tauw en DWA ondersteunen graag in de werkzaamheden voor deze stap om de Visie 2050 te verfijnen tot de Strategie voor 2030 als input voor de vast te stellen Transitievisie Warmte.

- Potentiele alternatieve energie infrastructuur in beeld brengen, inclusief een onderbouwing vanuit de beschikbaarheid van bronnen, de laagst mogelijke maatschappelijke kosten en de impact hiervan op de leefomgeving. Hieronder valt een raming van de totale investeringen op kentalniveau (maatschappelijke kosten) en een berekening van de investeringen voor de bewoners en de exploitatiekosten en -baten.
- Beschrijving van de praktische aandachtspunten op wijk- en woningniveau.
- Handelingsperspectief voor gebouweigenaren.

Bovenstaande onderdelen hebben wij nog niet opgenomen in de kostenraming, omdat we pas na stap 1 en 2 een goede inschatting kunnen maken van de precieze werkzaamheden. Dit is afhankelijk van de analyse en de wensen van de verschillende stakeholders.

PM Roadshow langs de (start)wijken – verdiepingssessie per wijk (onderdeel van stap 3)

In de Startnotitie gaat de gemeente Assen uit van het informeren, adviseren, consulteren en voeren van dialoog met stakeholders omtrent de Transitievisie Warmte. In de sprintsessie is nogmaals benadrukt dat vroegtijdige participatie van inwoners zeer belangrijk is voor de gemeente. Dit draagt bij aan een gedragen Transitievisie Warmte, een sterk verhaal naar de gemeenteraad en de onderbouwing van de startwijken. De organisatie van de gesprekken zou bij de gemeente liggen, waarbij Tauw en DWA dit inhoudelijk kunnen begeleiden. Deze roadshow staat in de planning opgenomen voor de periode mei t/m oktober van 2020. Deze gesprekken zijn nog niet meegenomen in de kostenraming, omdat we nu nog niet precies weten hoe dit er gaat uitzien en wat onze bijdrage daarin zal zijn.

Resultaat: een verdere uitwerking voor de wijken die voor 2030 op de planning staan, de Strategie 2030

Planning: mei t/m oktober

Stap 4 Transitievisie Warmte vaststellen

Tauw bundelt de uitkomsten van bovenstaande stappen tot één totaal, namelijk de Transitievisie Warmte voor de gemeente Assen. Wanneer stap 3 is afgerond in oktober 2020, kunnen wij de definitieve Transitievisie Warmte in december opleveren. Hierbij houden wij rekening met één commentaarronde en een eindoverleg. Indien gewenst kunnen wij ondersteunen in het besluitvormingsproces, door een inhoudelijke presentatie vorm te geven in de gemeenteraad over de tot stand gekomen visie. Dit is nog niet meegenomen in de kostenraming.

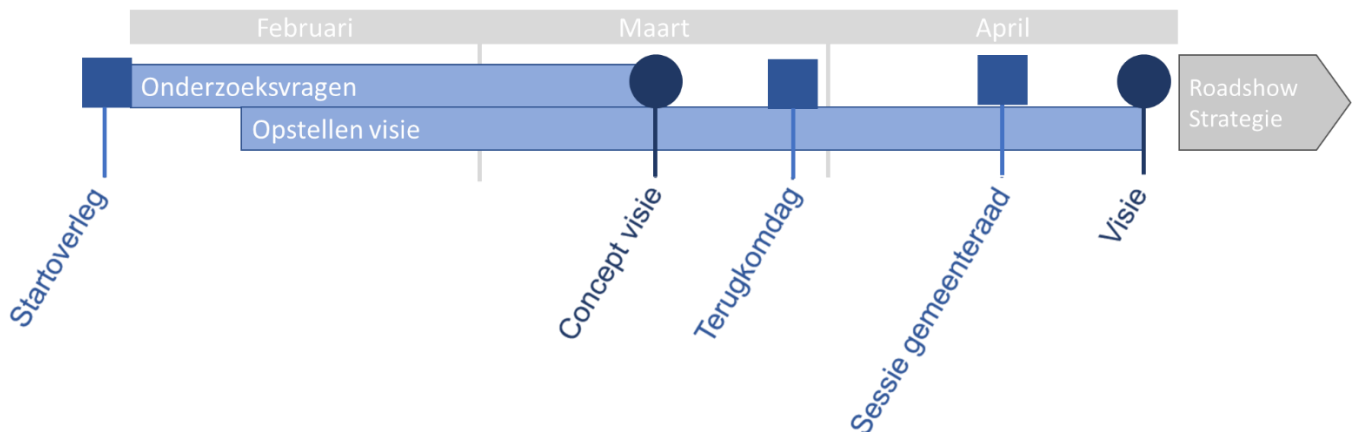
Resultaat: de Transitievisie Warmte voor de gemeente Assen

Planning: november en december 2020

Overleggen: 1x eindoverleg

Totaalplanning overleggen en resultaten

Stap 1 Inzicht in de opgave en kansen		
1. Projectoverleg	Tussentijdse resultaten	24 februari
2. Projectoverleg	Resultaten analyse en concept visie	9 maart
3. Projectoverleg	Bouwstenen participatieaanpak	Ntb (tussen 11-3 en 20-3)
Stap 2 Visie 2050		
4. Kerngroepoverleg	Overleg met belangrijkste stakeholders	9 maart
5. Projectoverleg	Resultaten uitwerking en interactieve kaart	Ntb (tussen 11-3 en 20-3)
Concept visie gereed – half maart		
6. Terugkomsessie	Vervolgsessie deelnemers sprintsessie	24 maart
7. Projectoverleg	Evaluatie terugkomsessie en voorbereiding raadsessie	Ntb (tussen 25-3 en 10-4)
8. Informatiesessie gemeenteraad Assen	Kennissessie	Ntb (half april)
Visie 2050 gereed – eind april		
Stap 3 Strategie 2030		
Stap 4 Transitievisie Warmte		
9. Eindoverleg	Eindresultaat presenteren	Ntb (december 2020)
Transitievisie Warmte gereed - december		

Aanbiedingsprijs

Bovengenoemde activiteiten bieden wij aan voor een vaste prijs van EUR 49.900 exclusief BTW. Hieronder staan de kosten van de afzonderlijke onderdelen weergegeven.

Werkzaamheden	Prijs (in EUR, exclusief BTW)
Stap 1 Inzicht in de opgave <ul style="list-style-type: none"> Projectplan en startoverleg Analyse DWA Drie overleggen: tussentijds projectoverleg 24 februari, overleg bouwstenen participatieaanpak en resultaten stap 1 en terugkomsessie voorbereiden 	2.300,00 5.700,00 3.900,00
Stap 2 Visie 2050 <ul style="list-style-type: none"> Uitwerken energieconcepten 2030 Interactieve kaart Overleg uitwerking en kaart, concept visie Kerngroepoverleg Terugkomsessie Overleg tav concept visie en raadsgesprek Raadsgesprek (incl. voorbereiden) Visie schrijven (incl. 2^e lezer en 1x opmerkingen) Eindoverleg Visie 2050 en vervolg 	3.700,00 1.700,00 1.800,00 1.900,00 4.800,00 1.200,00 4.300,00 8.000,00 1.500,00
Stap 4 Transitievisie Warmte Assen <ul style="list-style-type: none"> Definitief maken visie (stap 2 en 3 bundelen) Eindoverleg 	3.700,00 900,00
Projectmanagement	3.500,00
Reis- en bureaunkosten	1.000,00
Aanbiedingsprijs	49.900,00

De kostenramingen zijn gebaseerd op de voor dit jaar geldende tarieven. Wij zullen tijdens de looptijd van dit project optredende loon- en prijsontwikkelingen doorberekenen.

Betalingsregeling

Wij zullen bij opdracht een voorschot van 50% in rekening brengen, en daarna de kosten vier wekelijks op basis van de voortgang van de werkzaamheden.

Tauw hanteert een betalingstermijn van 30 dagen na factuurdatum.

Geldigheidsduur

Deze aanbieding geldt tot 1 maart 2020.

Coördinatie

